

'Duty of care continuum' of all teachers: from special schools to inclusive schools in Flanders

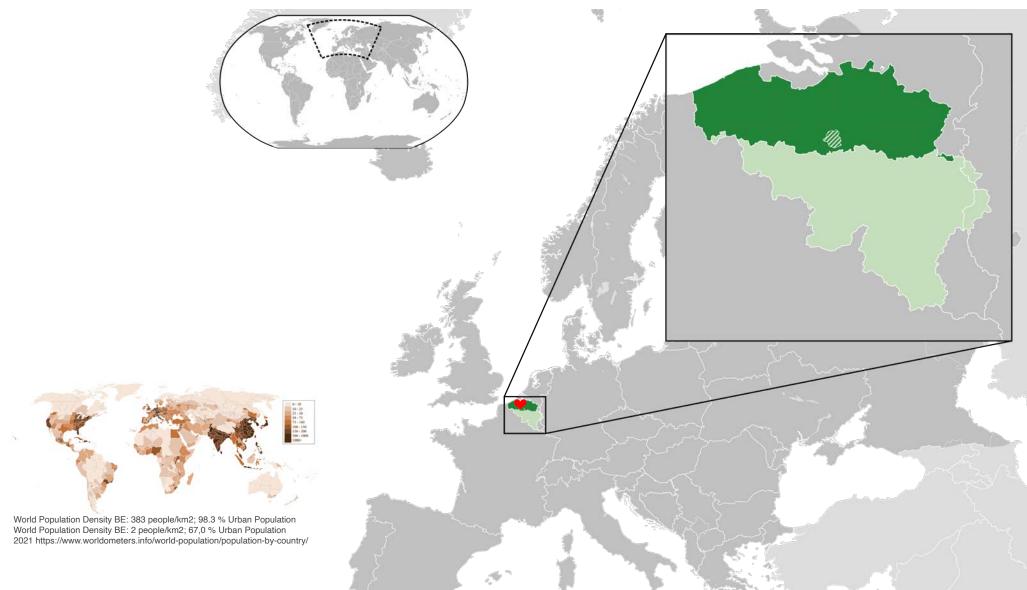
Нийт багш нарын 'тасралтгүй халамжийн үүрэг': тусгаарласан сургуулиас тэгш хамруулах сургуульруу шилжих нь

Project 617443 CBHE-JP coordinator Gracienne Lauwers (prof. dr.)

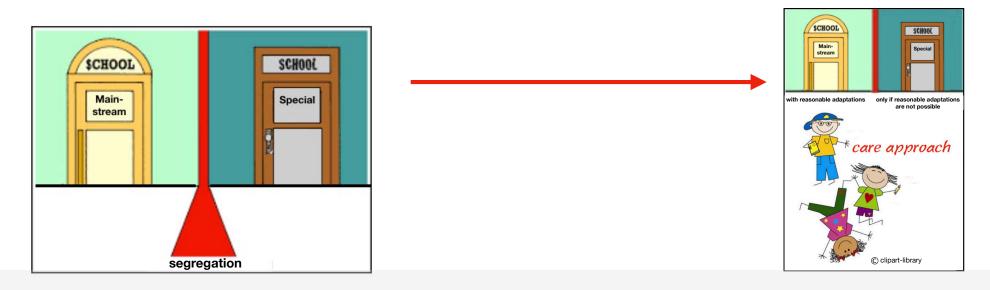
http://edulaweu.eu

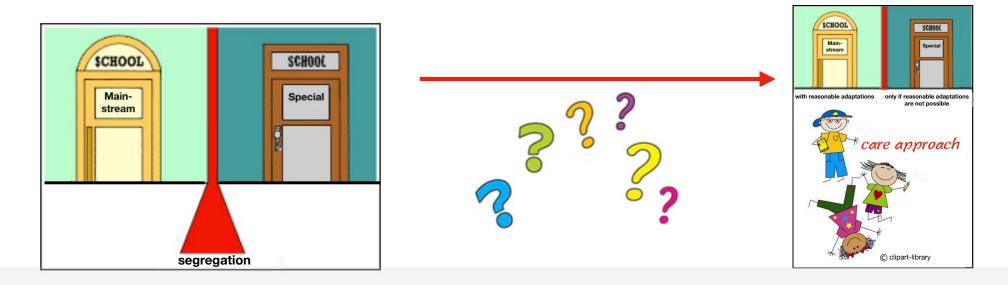

Миний лекц Бельги улсын Фламандын нийгмийн бүлэг дэх нийт сурагчдын тэгш хамруулах боловсролын бодлогын талаар байх болно. Бельги бол дэлхийн хамгийн хотожсон улс юм. Бельгийн боловсролын бодлого нь бүсчилсэн байдаг. Өнөөдөр би Бельгийн хойд хэсэгт байрлах Голланд хэлээр ярьдаг Фламандын нийгмийн бүлгийн боловсролын бодлогын тухай ярьна.

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to education. With a view to realizing this right without discrimination and on the basis of equal opportunity, States Parties shall ensure an inclusive education system at all levels and lifelong learning directed to:

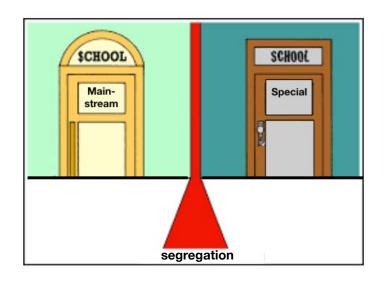
Миний илтгэлийн зорилго бол сүүлийн арван жилийн хугацаанд боловсролын тусгаарласан тогтолцооноос тэгш хамруулсан тасралтгүй-халамжтай тогтолцооруу шилжсэн шилжилтийг зураглан харуулах юм.

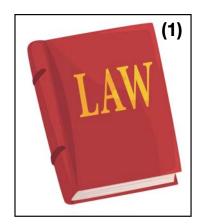
Article 8 Convention on the Rights of Persons with Disabilities Awareness-raising

- 1. States Parties undertake to adopt immediate, effective and appropriate measures:
- (b) Fostering at all levels of the education system, including in all children from an early age, an attitude of respect for the rights of persons with disabilities;

Багш нар болон сургуулиуд анхаарлаа хандуулж, даван туулах ёстой бэрхшээлүүдийннн талаар би ярьна. Энэ нь тэгвэл өнгөрсөнөөс юугаараа ялгаатай гэж? Ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нар хэрхэн бүх сурагчдынхаа үзлээр зөв ажиллах вэ?

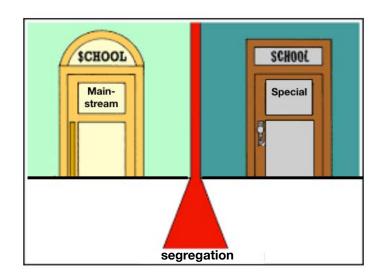

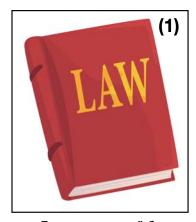
(2)

Миний лекц 3 хэсгээс бүрдсэн:

Нэгдүгээрт, тэгш хамруулах боловсролыг сурталчлахад хууль эрхзүйг хэрхэн ашигласан тухай товч ярих болно

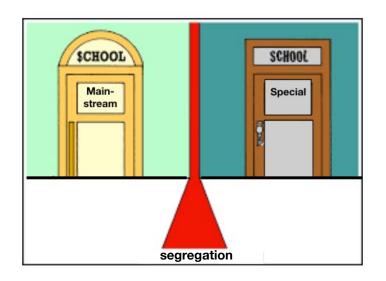

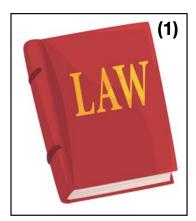

Дараа нь ерөнхий боловсролын сургуулиудад тасралтгүй халамж бүхий хандлагыг хэрэгжүүлснээр нийт сурагчдын онолын мэдлэг, чадвар төдийгүй нийгмийн болон сэтгэлзүйн чадвар, эрүүл мэндэд анхаарсан сурах орчныг бүрдүүлэх замаар тусгай хэрэгцээт боловсролын хууль эрхзүй, бодлогыг хэрэгжүүлэх тухай авч үзнэ.

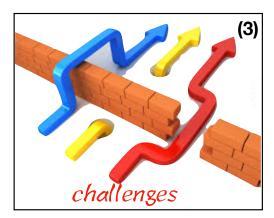
(3)

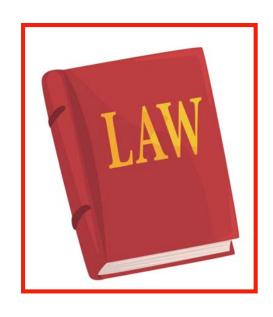

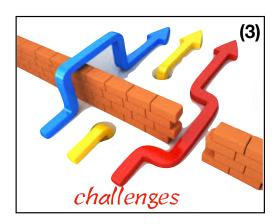

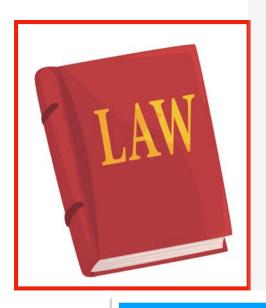
Эцэст нь тэгш хамруулах боловсролын тасралтгүй халамж бүхий шинэ чиг хандлагыг илүү үр дүнтэй болгохын тулд анхаарлаа хандуулж, шийдвэрлэх ёстой бэрхшээлүүдийн талаар ярина.

Эхлээд Фламанд дахь нөхцөл байдлыг товч танилцуулъя.

Article 4 Convention on the Rights of Persons with Disabilities **General obligations**

- 1. States Parties undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability. To this end, States Parties undertake:
- (a) To adopt all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention;
- (b) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices that constitute discrimination against persons with disabilities;

2002 EQUAL OPPORTUNITIES

2009 RATIFICATION
UN CONVENTION
on the Rights of
Persons with
Disabilities

2014 M-DECREE INCLUSIVE EDUCATION

	-	Literangen	Studenten	Curststen	Onderwitjsper	soneel	
Xrect	es en adm	Interaction					
		ACT AND DE	of some for		enubsidisent ande	and the second	
						tectar i leden, lekn, de litsueci	Dedient >
Dec	net bet	raffanda	maatrono	len uner	aarlinaan	met specifi	aka
			uittrekse			met specifi	CNU
01101	mijaut	incerees !	uice erce	· · · ·	,,,,		
_	maken						
	rngshtum et 2014						
21 mai							

2018 STUDENT CARE DECREE

Home Ouders	Leerlingen Studenten Cursisten Onderwijspersoneel
nome Oubers Directies en adm	
ome > Edules > Nivesu	u overschridend deel - Inspectie, pedasseische begeleiding en kwaliteit van onderwijs -
Decreet het	coffeeds de leavingenhageleiden in het herisenden die
Decreet bet	treffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs,
Decreet bet het secunda	treffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, air onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
het secunda goedwuringsdatum	treffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, air onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
Decreet bet het secunda goedeuringsdatum 27/04/2018	treffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, air onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
het secunda goedeuringstatum 27/04/2018 publicatiedatum	onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
het secunda goedwuringsdatum	onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
het secunda goedeuringstatum 27/04/2018 publicatiedatum	onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
het secunda goedwuringsdatum 27/04/2018 publicatiedatum B.S. 25/06/2018 (pa	air onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding

Home » Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

Convention

▶ Ratifications/Accessions: 182

▶ Signatories*: 164

Optional Protocol

▶ Ratifications/Accessions: 96

Signatories*: 94

(* Signatories include countries or regional integration organizations that have signed the Convention and its Optional Protocol)

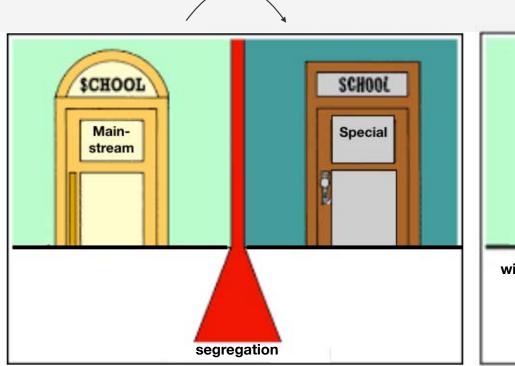
Буюу 2009 онд Фламандын парламент НҮБ-ын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн конвенцийг соёрхон баталжээ. Удаан хугацааны мэтгэлцээний дараа тусгай хэрэгцээтэй сургуулийн бүх суралцагчдыг ерөнхий боловсролын сургуульд хамруулахыг хуульчилсан. 2014 оны 3-р сарын 21-ний өдрийн Боловсролын тодорхой хэрэгцээтэй сурагчдын талаар авах арга хэмжээний тухай тогтоол 2015 оны 9-р сарын 1-ний өдрөөс бүрэн хэрэгжиж эхэлсэн. Энэ нь хэрэв хамрагдахад шаардлагатай дасан зохицох чадварыг хангаж байвал боловсролын тусгай хэрэгцээтэй суралцагчдыг ерөнхий боловсролын сургуульд элсэн суралцах эрхийг бэхжүүлсэн болно.

Right to enroll in mainstream schools if adaptations are reasonable

Article 5 Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Equality and non-discrimination

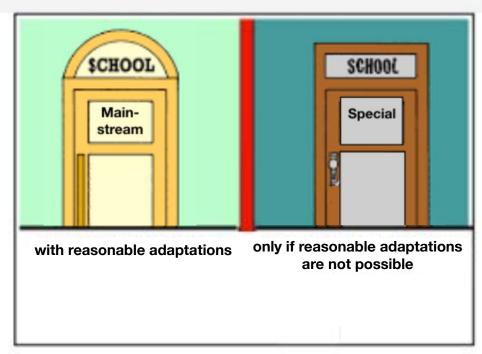
In order to promote equality and eliminate discrimination, States Parties shall take all appropriate steps to ensure that reasonable accommodation is provided.

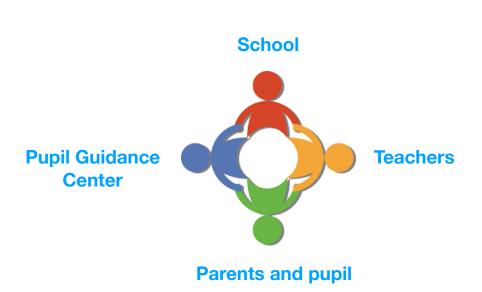
Энэ өдрөөс хойш Фламандад боловсролын тусгай хэрэгцээтэй хүүхэд бүр боломжийн тохируулалт хийгдсэн нөхцөлд ерөнхий боловсролын сургуульд элсэн орох эрхтэй болсон. Тэгш хамруулах боловсрол бол эхний сонголт бөгөөд илүү цөөн сурагчдыг тусгай сургуульд илгээх болсон. Ерөнхий боловсролын сургуулийн хувьд боломжийн тохируулалт хийх боломжгүй сурагчдын хувьд чанартай тусгай сургуулиуд боломжтой.

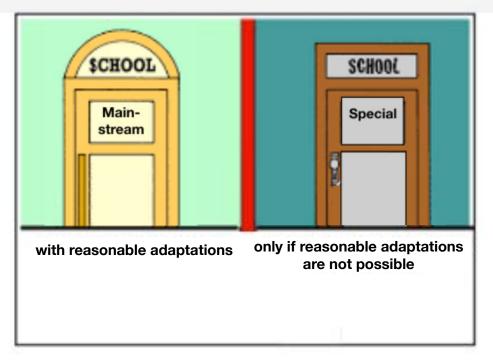
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

Энэхүү тогтоолоор Фламандын нийгмийн бүлгийн сургуулиуд хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас ердийн сургуулийн ангид тэдний хэрэгцээг хангах тусгай арга хэмжээ авахгүйгээр хичээллэж чадахгүй байгаа тусгай боловсролын хэрэгцээтэй сурагчдыг хамруулах арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

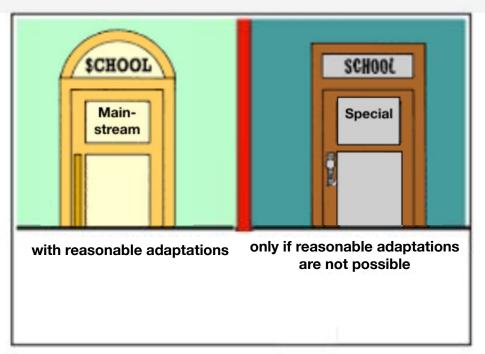
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

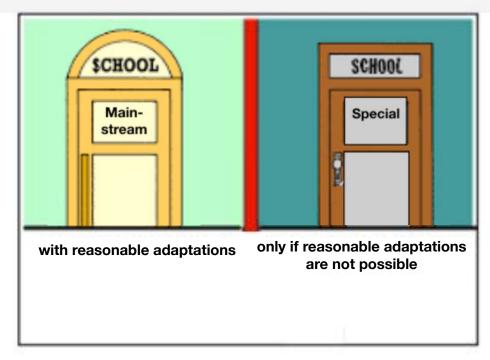
Багш нартай хамтраад эцэг эхчүүд, сурагчдын чиглүүлэх төв нь боловсролын тусгай хэрэгцээтэй сурагчийг ердийн сургуулийн хичээлийг дагаж мөрдөх боломжийг олгохын тулд боломжийн тохируулгыг хийдэг.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- rigt to enroll in regular schools
- right to reasonable accommodation including a common curriculum

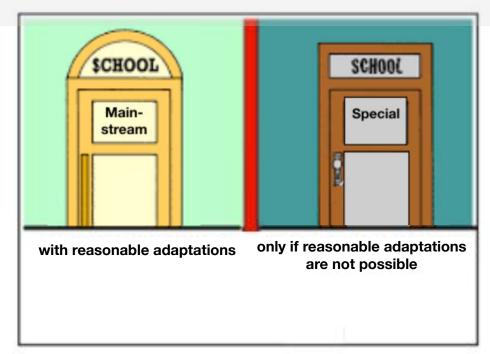
Хэрэв суралцагч нь ердийн боловсролын элсэлтийн шаардлагыг хангасан урам зориг бүхий тайлантай бол нийтлэг хөтөлбөрөөр явж болно.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- rigt to enroll in regular schools
- right to reasonable accommodation including a common curriculum or individually adapted curriculum
- support by teachers and paramedical staff from special schools

Эсвэл тусгай боловсрол авах тайлантай бол ганцаарчилсан тохируулсан хөтөлбөрөөр суралцаж болно. Дэмжлэгийг тусгай сургуулийн багш болон эмнэлгийн ажилтан үзүүлдэг.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- rigt to enroll in regular schools
- right to reasonable accommodation including a common curriculum or individually adapted curriculum
- anguage pripreter
  - support by teachers and paramedical staff from special schools
  - mainstream schools have to make reasonable adjustments

Боломжийн тохируулга нь дислекси өвчтэй суралцагчдад зориулсан тусгай тоног төхөөрөмж, програм хангамж гаргаж өгөх эсвэл сонсголын бэрхшээлтэй оюутнуудад дохионы хэлний орчуулагч ажиллуулах зэргээс бүрдэж болно.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

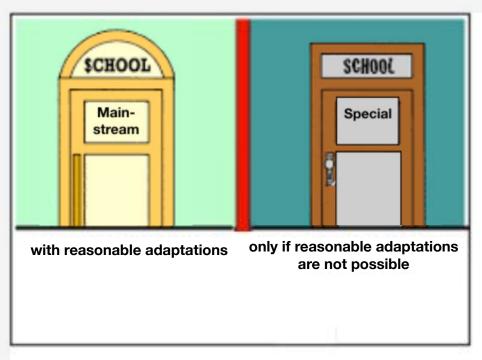

Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Preamble

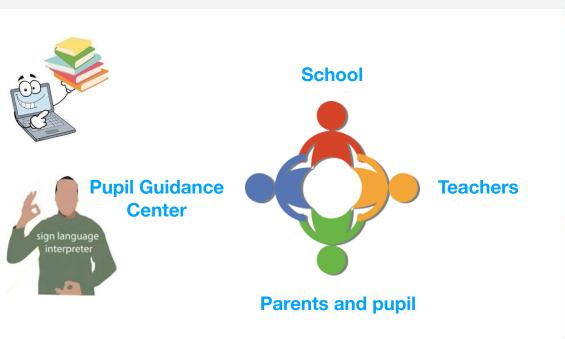
(e) Recognizing that disability is an evolving concept and that disability results from the interaction between persons with impairments and attitudinal and environmental barriers that hinders their full and effective participation in society on an equal basis with others,

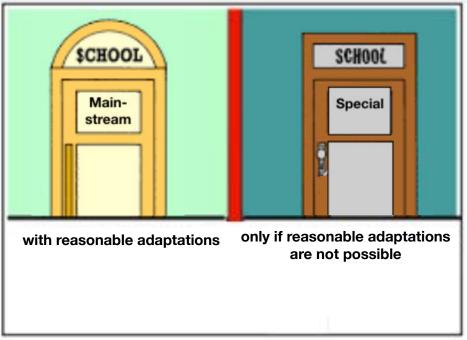

Боломжийн тохируулгын зорилго нь боловсролын тодорхой хэрэгцээтэй суралцагчдад тулгардаг саад бэрхшээлийг арилгах явдал юм.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

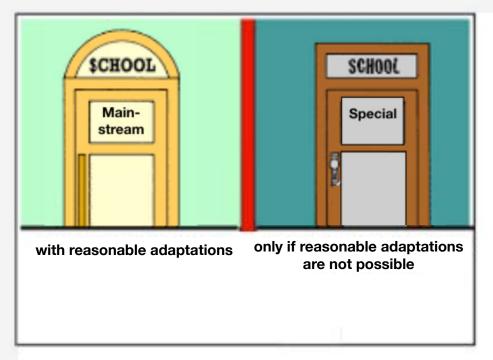
Юу нь "боломжийн", юу нь боломжгүй гэсэн жагсаалт байхгүй. Энэхүү асуудал нь сургууль багш, эцэг эх, сурагчдыг чиглүүлэх төвтэй хамтран суралцагч тус бүрээр, арилгах арга хэмжээ, ялгаварлах арга хэмжээ, нөхөн төлбөр олгох эсвэл хуваарилах арга хэмжээг шийдвэрлэхэд хүргэдэг.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

"Reasonable accommodation" means necessary and appropriate modification and adjustments not imposing a disproportionate or undue burden, where needed in a particular case, to ensure to persons with disabilities the enjoyment or exercise on an equal basis with others of all human rights and fundamental freedoms;

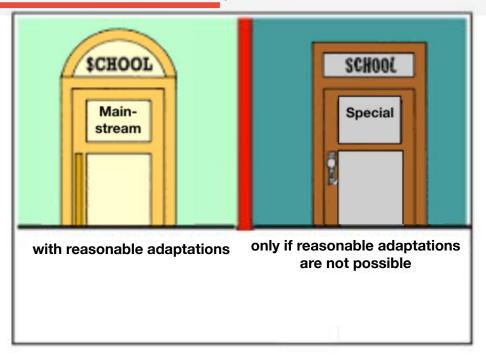
"Universal design" means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design. "Universal design" shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed.

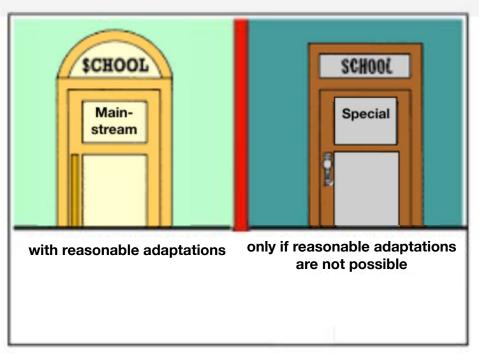
"Discrimination on the basis of disability" means any distinction, exclusion or restriction on the basis of disability which has the purpose or effect of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise, on an equal basis with others, of all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. It includes all forms of discrimination, including denial of reasonable accommodation;

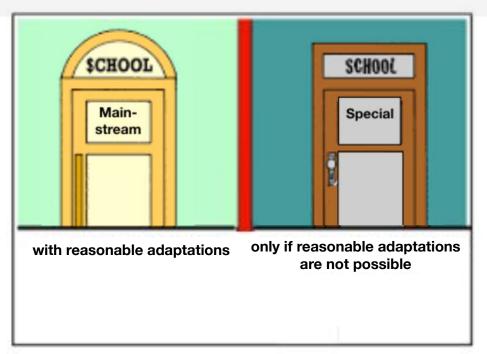
Гэвч Суралцагчдын эрхийн комиссын шийдвэр нь хууль ёсны дагуу хэрэгжих боломжгүй бөгөөд тухайн сургуулийн сайн санааны байдлаас хамаарна. Тиймээс өөрөөр Фламандын тэгш эрхийн тогтоолд үндэслэн хэргийг энгийн шүүхэд гаргаж болно.

- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed

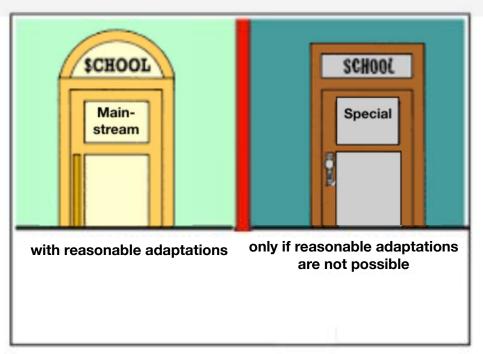

Өнөө үед тусгай хэрэгцээтэй сурагчдын боловсролын байгууллагуудад хамрагдах асуудал ихэвчлэн дараах асуудлуудад төвлөрдөг: - эцэг эхтэй зөвлөлдөх зайлшгүй шаардлагыг дагаж мөрдсөн эсэх

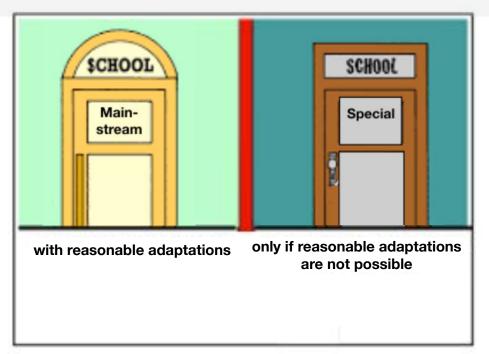
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed
- what are reasonable adjustments for students with special needs

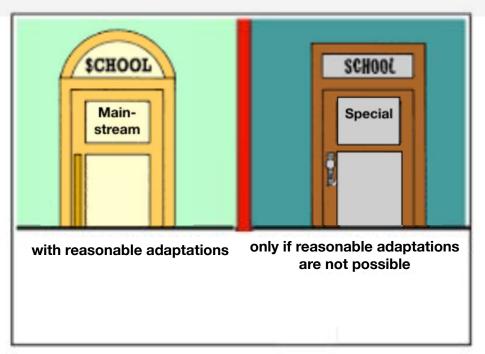
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed
- what are reasonable adjustments for students with special needs
- why the school considers reasonable adjustments for students with special needs not pedagogicaly feasable

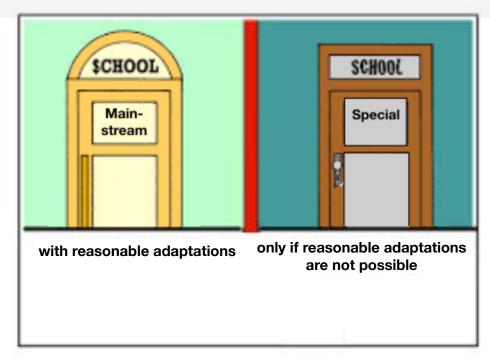
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed
- what are reasonable adjustments for students with special needs
- why the school considers reasonable adjustments for students with special needs not pedagogically feasable
- whether pedagogical-based standard have been met

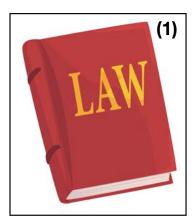
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed
- what are reasonable adjustments for students with special needs
- why the school considers reasonable adjustments for students with special needs not pedagogically feasable
- whether pedagogical-based standard have been met
- why requirements by the parents are educationally not necessary

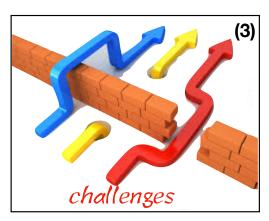
- c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
- d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
- whether the mandatory requirement of consultation with the parents was followed
- what are reasonable adjustments for students with special needs
- why the school considers reasonable adjustments for students with special needs not pedagogically feasable
- whether pedagogical-based standard have been met
- why requirements by the parents are educationally not necessary
- whether the alternative proposed by the school is an equally feasible alternative

- (d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
- (e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

Одоо би тусгай хэрэгцээний тухай хууль болон Европын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө нь ерөнхий боловсролын тасралтгүй халамж үйлчилгээний чиг хандлагад хувь нэмэр оруулсан талаар яръя.

Home > Edulex > Niveau-overschrijdend deel > Inspectie, pedagogische begeleiding en kwaliteit van onderwijs >

2018 онд Фламандын Парламент Суралцагчдыг Дэмжих Тогтоол баталсан. Сургууль бүр бүх сурагчдад зориулсан тохиромжтой халамж үйлчилгээний бодлого боловсруулах ёстой.

schools MUST develop a care continuum policy basic care, increased care and expansion of care

School

Pupil Guidance Center

Pedagogical Counseling Service

Special education school

Хэрэв анхан шатны тусламж, халамжийг нэмэгдүүлэх нь хангалтгүй бөгөөд халамжийг өргөжүүлэх шаардлагатай эсвэл сурагч ганцаарчилан тохируулсан сургалтын хөтөлбөрийг дагаж мөрдвөл ерөнхий боловсролын сургууль нь тусгай боловсролын сургуулиудтай хамтран ажиллах замаар тусгай боловсролын хэрэгцээтэй сурагчидтай ажиллах нэмэлт туршлага хуримтлуулах боломжтой.

policy for student support and care continuum

Pupil Guidance Center

Pedagogical Counseling Service

Special education school

Сургуулийн баг Сурган Хүмүүжүүлэх Зөвлөх Үйлчилгээ (СХЗҮ) –ний дэмжлэгтэйгээр суралцагчийн дэмжлэг болон тасралтгүй халамж үйлчилгээний чанарын бодлогыг боловсруулна.

identifies potential problematic situations at the school

policy for student support and care continuum

Pupil Guidance Center

Pedagogical Counseling Service

Special education school

Сургуулиуд мөн Сурагчдын Чиглүүлэх Төвтэй хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулах ёстой. Сурагчдын чиглүүлэх төв нь сургууль дээр байж болох асуудалтай нөхцөл байдлыг таньж илрүүлнэ.

policy for student support and care continuum

Pupil Guidance Center

identifies potential problematic situations at the school and can suggest to adjust the counseling and care continuum policy

Pedagogical Counseling Service

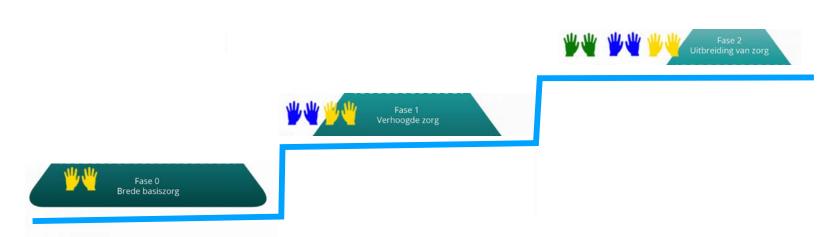
Special education school

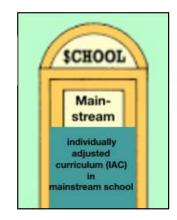
Сургууль нь оюутны зөвлөх, тасралтгүй тусламж үйлчилгээний бодлогоо өөрчлөх хүсэлтээ Сурган Хүмүүжүүлэх Зөвлөх Үйлчилгээнд хандаж болно.

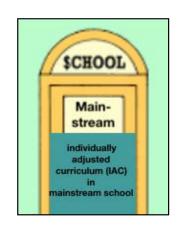

Тасралтгүй тусламж үйлчилгээ нь 3 үе шаттай:

Phase 0 broad basic care

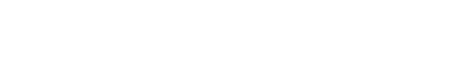
0 үе шат бол бүх суралцагчдад санал болгож буй үндсэн халамж үйлчилгээ юм.

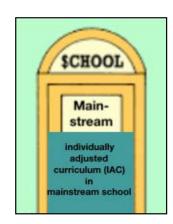

Phase 0 broad basic care

Phase 1 increased care

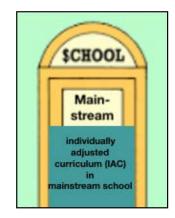
1-р үе шат бол халамж үйлчилгээг нэмэгдүүлэх. Сургуулиуд нь суралцагч нийтлэг сургалтын хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн дагаж мөрдөх боломжийг баталгаажуулахын тулд нэмэлт засах, ялгах, нөхөн төлбөр олгох эсвэл хуваарилах арга хэмжээ авдаг.

Phase 2 expansion of care pupil guidance center CLB

Phase 1 increased care

Phase 0 broad basic care

2-р үе шат бол халамж үйлчилгээг өргөтгөх. Сурагчдыг чиглүүлэх төв нь сурагч, багш, эцэг эхчүүдэд үзүүлэх дэмжлэгийг судлах ажилд идэвхтэй оролцож, тусламж үйлчилгээний цар хүрээг өргөжүүлэх сэдэл бүхий тайлан гаргадаг. Тайлангийн дагуу сургууль нь гадны дэмжлэгийн сүлжээ эсвэл тусгай сургуулийн мэргэжилтнүүдтэй холбоо барьж болно.

Phase 2 expansion of care pupil guidance center CLB

Phase 1 increased care

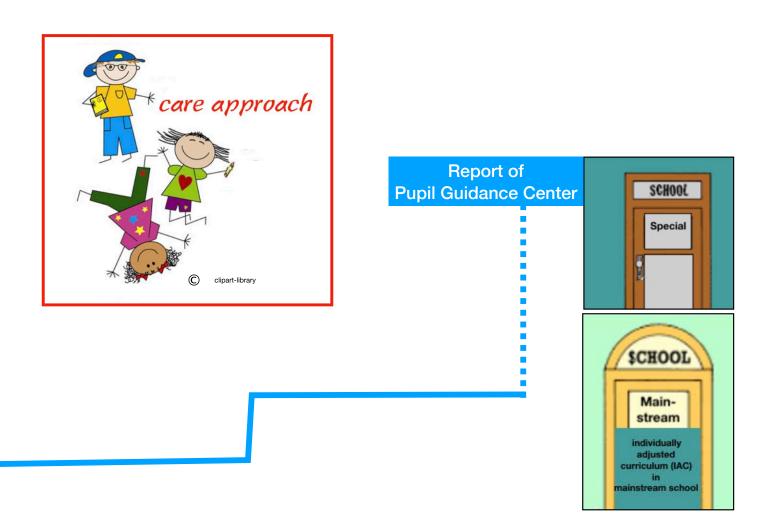
Хэрэв 0-2 үе шатууд дууссан, нийтлэг сургалтын хөтөлбөрийг боломжийн тохируулгатайгаар дагаж мөрдөх боломжгүй бол сурагчдыг чиглүүлэх төв нь тусгай сургуульд орох эсвэл ерөнхий боловсролын сургуулийн дангаар нь тохируулсан хөтөлбөрт хамрагдах тайлан бэлтгэдэг.

Special schools basic education

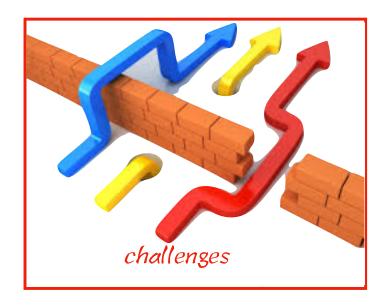
- Type 1: For young people with a mild mental disability
- Type 2: For young people with mental disabilities
- Type 3: For young people with an emotional or behavioral disorder, but without mental disabilities
- Type 4: For young people with a motoric restriction
- Type 5: For young people in a hospital, a prevention or residential setting
- Type 6: For young people with visual impairment
- Type 7: For young people with auditory impairment or speech or language impairment
- Type 9: For young people with autism spectrum disorder, but without mental disabilities (since September 2015)

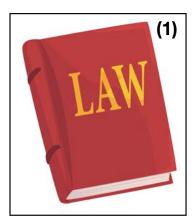
Special froms of education in secondary education

- Form 1: Social participation and possibly employment in an environment with support
- Form 2: Social participation and employment in an environment with support
- Form 3: Social participation and employment in a regular working environment
- Form 4: General, Vocational, Artistic and Technical Education Learners with a migrant background

Тусгай боловсролын сургуульд элсэхийн тулд сурагч нь сурагчдыг чиглүүлэх төвд тайлан ирүүлэх шаардлагатай байдаг.

Эцэст нь, үүнийг үр дүнтэй бодлого болгоход тусламж үйлчилгээний тасралтгүй чиг хандлагын шийдвэрлэх, даван туулах тулгарч буй бэрхшээлүүдээр өндөрлөе.

Comprehensiveness for succesfull implementation

Article 4 - General obligations

- 1. States Parties undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability. To this end, States Parties undertake:
- a) To adopt all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention;
- b) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices that constitute discrimination against persons with disabilities;
- c) To take into account the protection and promotion of the human rights of persons with disabilities in all policies and programmes;
- d) To refrain from engaging in any act or practice that is inconsistent with the present Convention and to ensure that public authorities and institutions act in conformity with the present Convention;
- e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination on the basis of disability by any person, organization or private enterprise;
- i) To promote the training of professionals and staff working with persons with disabilities in the rights recognized in the present Convention so as to better provide the assistance and services guaranteed by those rights.

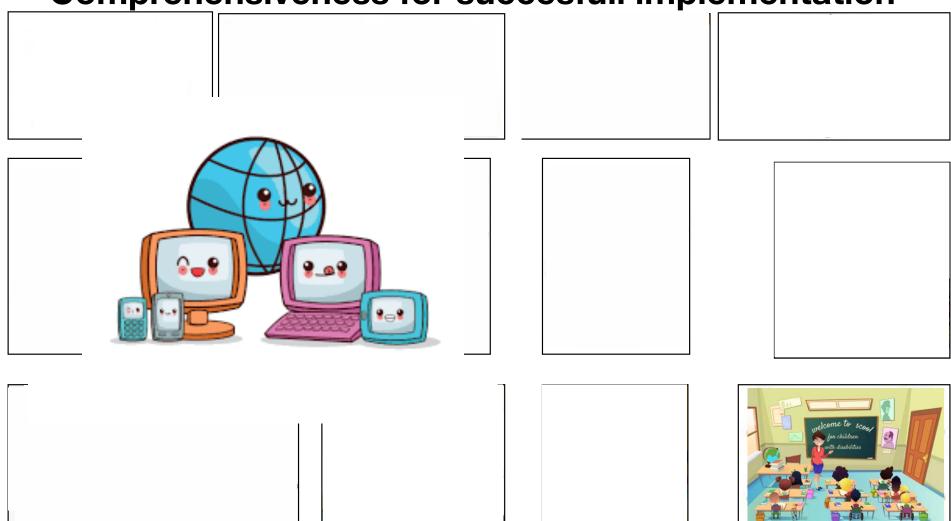

Бүх хүүхдүүдийг ерөнхий боловсролын сургуульд нэгтгэх дэлхий нийтийн хөдөлгөөн ил тод болж байна. Хууль эрхзүй бол дөнгөж эхлэл нь юм. Энэ бүхнийг хэрэгжүүлэхэд улс төрийн хүсэл сонирхол шаардлагатай. Шийдвэрлэх ёстой бэрхшээлүүд нь нарийн төвөгтэй бөгөөд боловсролын салбарт чиглэсэн стратегийг хэрэгжүүлэхэд ихээхэн нөөц шаардлагатай.

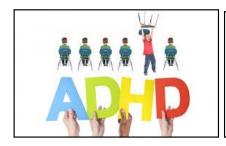
Comprehensiveness for succesfull implementation						
	Josephilden with disabilities					

Оюутнуудыг дэмжих тухай 2018 оны тогтоолоор ерөнхий боловсролын сургуулиуд бэрхшээлтэй оюутнуудыг таньж, тэдэнд илүү их анхаарал, дэмжлэг үзүүлэх үүрэгтэй. Хуулийн дагуу тодорхой тусламж авах эрхтэй суралцагчдын тоо эрс нэмэгдсэн.

Comprehensiveness for succesfull implementation

Ерөнхий боловсролын сургуульд тусгай хэрэгцээтэй суралцагчдыг сургахад илүү их мөнгө шаардлагатай. Зарим талаараа технологи нь хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагсдыг ерөнхий боловсролын сургуульд дэмжих боломжийг олгосон учир тусгай хэрэгцээтэй суралцагсдын тоо нэмэгдсэн.

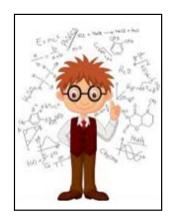

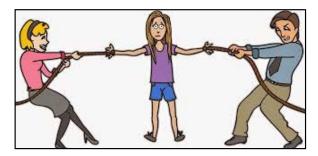

Багш нарын мэдлэг, чадавхыг бий болгох нь анхдагч зүйл юм. Дислексигаас эхлээд зан авирын эмгэг, хүнд хэлбэрийн эрүүл мэндийн байдал хүртэл боловсролын тусгай хэрэгцээтэй суралцагсад тусгай сургуульд биш ерөнхий боловсролын ангид сурдаг болсон.

Article 24 Education

4. In order to help ensure the realization of this right, States Parties shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.

Гэсэн хэдий ч боловсролын хөгжлийн бэрхшээл гэж тодорхойлсон нөхцлийг өргөжүүлэх хүрээнд багш нарыг бэлтгэдэггүй. Аутизм эсвэл зан авирын асуудалтай сурагчдын тоо өсөн нэмэгдэж байгаа тул тасалдалттай байдаг. Багш нар хөгжлийн бэрхшээлтэй болон суралцахуйн асуудалтай сурагчидтай ажиллахад бэрхшээлтэй тулгарч байна.

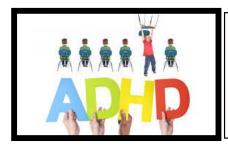
Article 24 Education

- 2. In realizing this right, States Parties shall ensure that:
- (a) Persons with disabilities are not excluded from the general education system on the basis of disability, and that children with disabilities are not excluded from free and compulsory primary education, or from secondary education, on the basis of disability;

Excerp from lette	er of basic edi	ucation (10/11 year	old pupils) teach	ner Charlot to the	e Minster of Education
		1			
					for children with disabilities

2019 оны 3-р сард Фламандын сэтгүүлд бага боловсролын 3-р ангийн багшийн бичсэн захидал олны анхаарлыг ихэд татсан. Тэрээр ангийнхаа бүрэлдэхүүнийг болон ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад хангалттай анхаарал халамж тавихад шаардлагатай сургалт явуулах хэрэгцээ байгааг тайлбарласан юм.

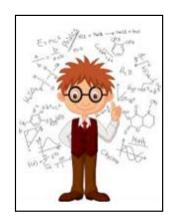

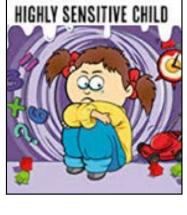

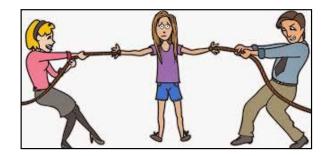

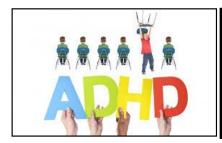

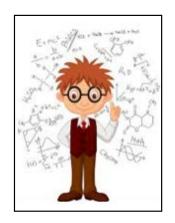

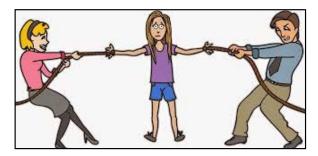

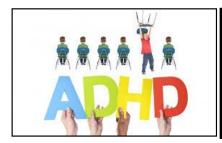

Анри, Рензо нар хөгжлийн зохицуулалтын эмгэг (DCD) өвчтэй бөгөөд хоёулаа RDCD-ийн төлөвлөгөөтэй байдаг: бүх ажлын хуудас, тестийг АЗ форматаар хуулж авах хэрэгтэй бөгөөд мөрийн хөтөлбөрийг хяналтан дор бөглөх, тестийг амаар авах гэх мэт ...

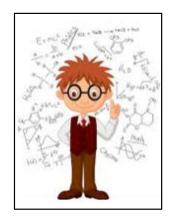

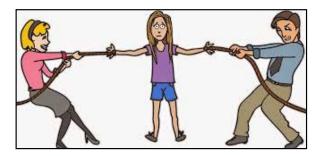

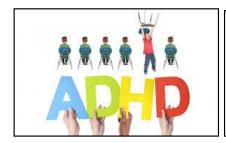

Брент, Жанне нар хөгжлийн зохицуулалтын эмгэгтэй, арай өөр хэлбэртэй, тиймээс бичих материалыг тохируулах, тусгайлан тохируулсан сандал, ширээ, чихэвч, цүнх, эд юмсаа цэгцлэхэд туслах RDCD төлөвлөгөөтэй байдаг.

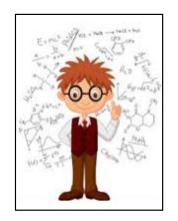

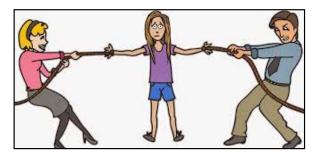

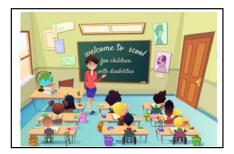

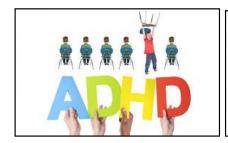

Лиен нь дислекси өвчтэй гэж оношлогдсон бөгөөд гэртээ өмнө нь текстүүдийг уншиж ойлгох, өгүүлбэрийн цээж бичгийг тайлбарын цээж бичигт тохируулах, бичих даалгавар бичихдээ ярианы эмчийн хэрэгслийг ашиглах зэрэг RDCD төлөвлөгөөтэй.

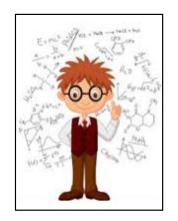

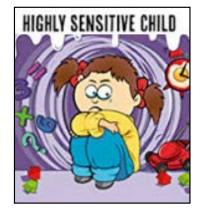

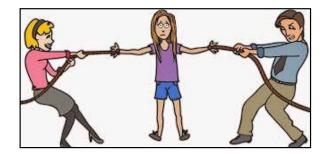

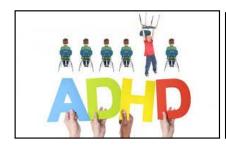

Мари нь аутизмын спектрийн эмгэгтэй бөгөөд маш их бүтэц шаарддаг.

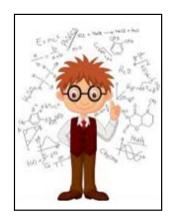

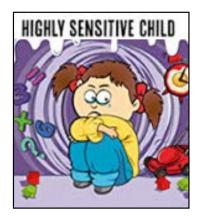

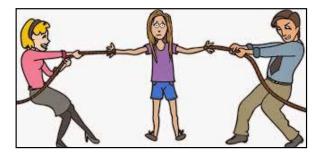

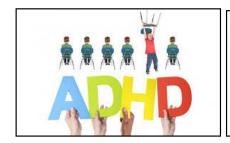

Хабиба нь радикал эрсдлийн улмаас холбоо барихыг хориглосон гэр бүлийн маш хүнд нөхцөл байдлаас шалтгаалсан анхаарал төвлөрлийн ноцтой асуудалтай.

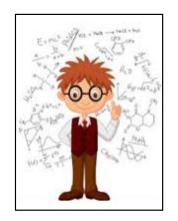

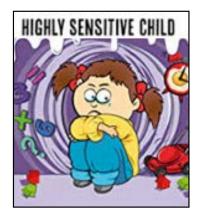

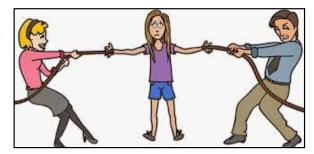

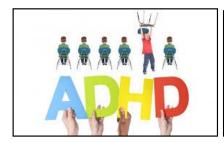

Тим өөртөө итгэх итгэл багатай бөгөөд бараг өглөө болгон сургууль дээрээ ирэхэд гэдэс нь өвддөг бөгөөд сайхан байхын тулд маш олон эерэг сэтгэгдэл авах хэрэгтэй байдаг.

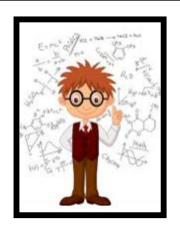

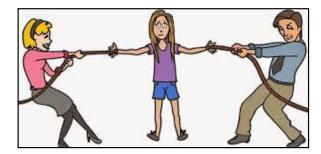

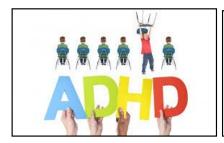

Ильяно, Марко, Деми нар маш хүчтэй, ухаалаг хүүхдүүд бөгөөд заримдаа уйдаж, илүү хэцүү зүйл хийх хэрэгтэй болдог.

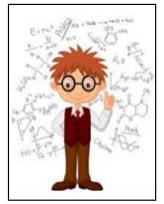

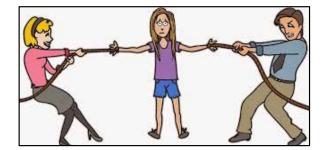

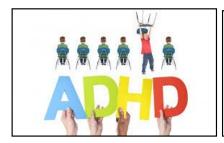

Луна маш эмзэг.

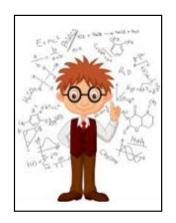

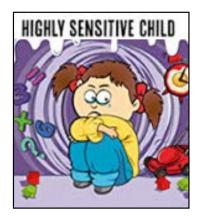

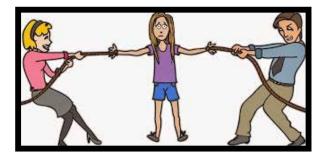

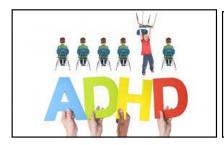

Арн эцэг эхийн хэрүүл маргаантай салатаас болж маш хэцүү гэр бүлийн нөхцөлд.

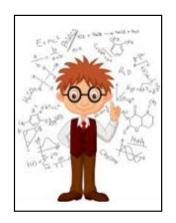

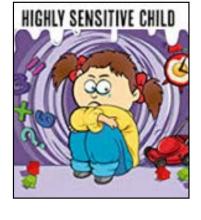

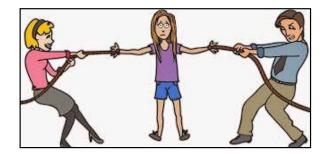

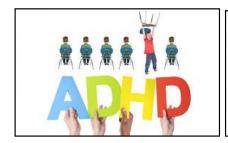

Гурван сурагч дахин суралцаж байна.

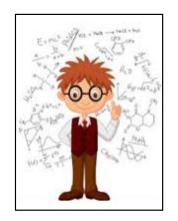

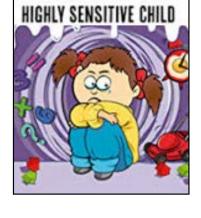

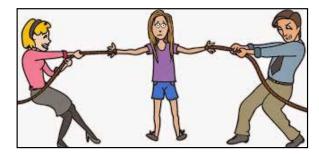

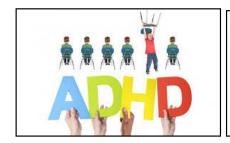

Нико генетикийн эмгэгтэй бөгөөд өвлийн саруудад тогтмол байдаггүй тул буцаж ирээд дахин дахин тусламж авах шаардлагатай болдог.

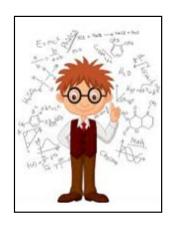

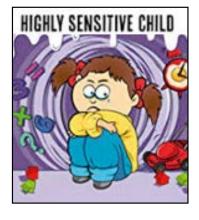

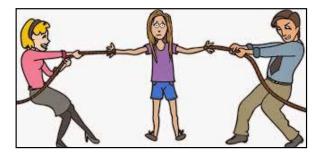

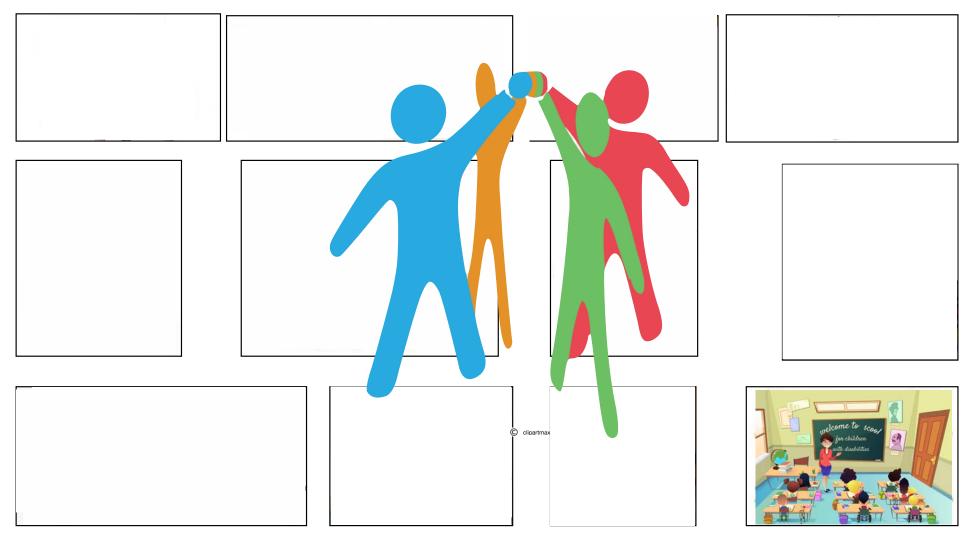

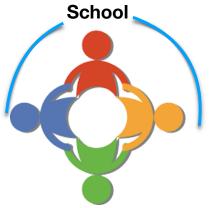
Багш нь халамжийн зохицуулагч болон сүлжээний дэмжлэг үзүүлэх ажилтнуудаас дэмжлэг авдаг ба ирэх долоо хоногт бэлдэх боломжийг олгохын тулд амралтын өдрүүдэд хариу и-мэйл илгээх шаардлагатай байдаг.

Энэхүү ангийн байдал нь онцгой тохиолдол биш харин дүрэм болжээ.Багш нар ангийг "авч явах"-д хангалттай сургалт аваагүйгээс болж "бүх толгойг уснаас дээш байлгахыг хичээх" мэдрэмжээс зайлсхийхийн тулд тусгай боловсролын сургалтанд хамрагдах шаардлагатай гэж үздэг.

Pedagogical Counseling Service

competence counselors for teachers

Special education school

Багш нар олон талын дэмжлэг авдаг. Сурган хүмүүжүүлэх зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ нь тусгай боловсролын хэрэгцээтэй сурагчидтай харьцах чадварыг өргөжүүлэхэд багш нарт туслах чадварлаг зөвлөхүүдийг ажиллуулдаг. Тэд шинжээч болон дэмжлэгийн сүлжээтэй хамтран ажиллахыг уриалдаг.

Special education school

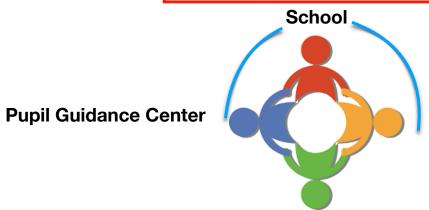
Боловсролын тусгай хэрэгцээтэй сурагчдад болон ерөнхий боловсролын сургуулийн сэдэл тэмүүлэлтэй тайлан бичсэнээр сургууль тусгай хэрэгцээт боловсролын сургуулиас дэмжлэг авахаар өргөдөл гаргаж болно.

Article 24 Convention on the Rights of Persons with Disabilities

- (a) Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;
- (b) Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;
- (c) Ensuring that the education of persons, and in particular children, who are blind, deaf or deafblind, is delivered in the most appropriate languages and modes and means of communication for the individual, and in environments which maximize academic and social development.

Pedagogical Counseling Service

Special education school

Сургууль нь үйл хөдлөлийн бэрхшээлтэй сурагчид зориулсан сургалтын тусгай хэрэглэгдэхүүн авах өргөдөл гаргаж болдог.

Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Preamble

 Considering that persons with disabilities should have the opportunity to be actively involved in decision-making processes about policies and programmes, including those directly concerning them,

Pedagogical Counseling Service

Special education school

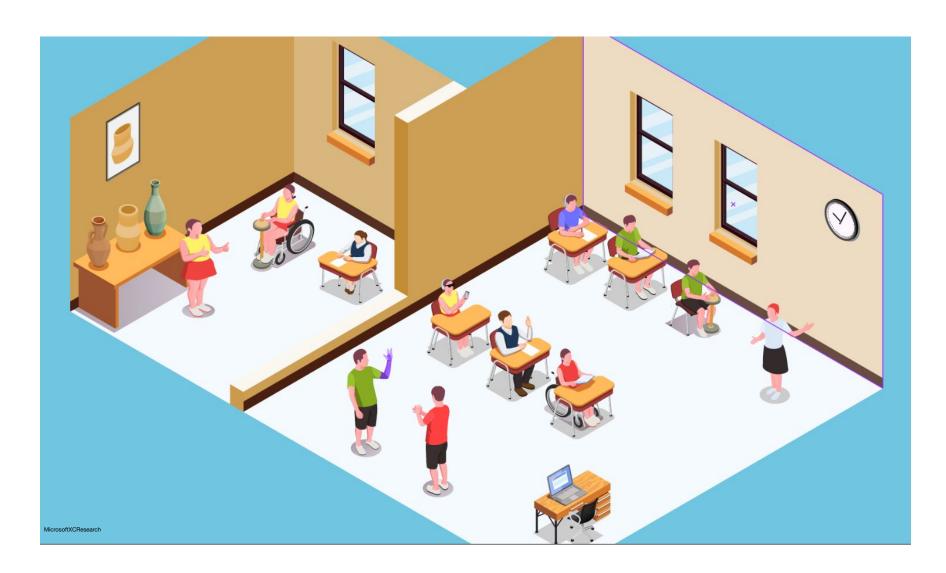
Тусгай хэрэгцээтэй сурагчдыг сургуульд хамруулах нь бас л эцэг эхийн оролцоог шаарддаг.

Thriving in mainstream schools

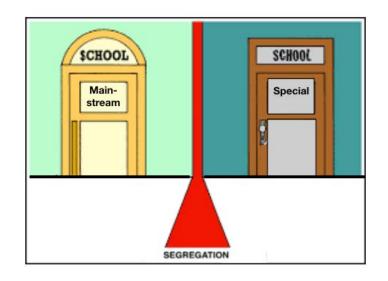

Unhappy in mainstream schools

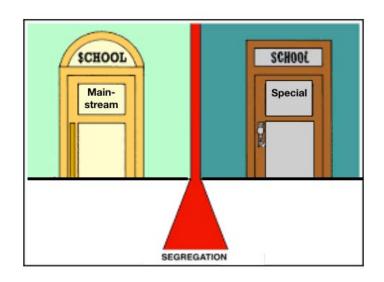
Италийнх шиг шинэчилсэн тэгш хамруулалт болох ердийн сургуулиудад тусгай ангиуд байгуулж тусгай хэрэгцээтэй сурагчид зарим хичээл дээр бусадтай холилдож гэхдээ сургуулийн амьдралын эмх замбараагүй байдлаас хамгаалагдаж байх нь нэг шийдэл байж болно. Энэ нь маш үнэтэй тогтолцоо бөгөөд зөвхөн мөнгө л ерөнхий боловсролын сургуулийн хаалгыг тусгай хэрэгцээтэй сурагчдад зориулан нээлттэй байлгахыг хаанд нотолж чадах юм.

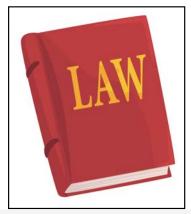
To conclude

To conclude

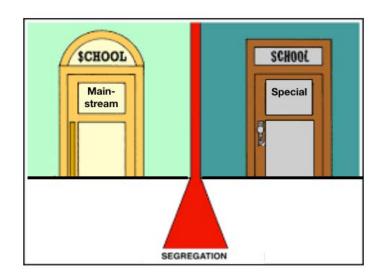

· 2018 decree of student support

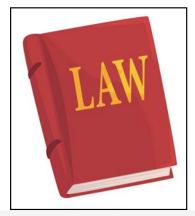
- basic care
- increased care
- · expansion of care
- · special schools

Эхлээд тэгш хамруулах боловсролыг сурталчлах, дараа нь бүх сурагчдад зориулсан тасралтгүй халамж үйлчилгээний чиг хандлгагыг сурталчлахад хууль, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг ашигласан.

To conclude

· 2018 decree of student support

- · basic care
- · increased care
- · expansion of care
- · special schools

- · teachers
- parents and students
- · well funded support structures
- · politics and ideology

Эдгээр нь бэрхшээлгүй байна гэж үгүй юм. Хэрэв багш нарыг сайн сургаж, дэмжвэл, хэрэв хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчдын эцэг эх, хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчид мэдээлэлтэй байж дэмжлэг авбал, мөн дэмжлэг үзүүлэх бүтэц нь санхүүжилт сайтай байж сургууль багш нартай нягт хамтран ажилладаг бол, мөн улс төрийн дэмжлэг авдаг бол тэгш хамруулах тасралтгүй халамж үйлчилгээний чиг хандлагыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжтой.

Prepare pupils for the complex world we live in, not the world we grew up in

Багш нараа дэмжих тал дээр хийх зүйл маш их байна. Эргээд багш нар маань өөрсдийн сурагчиддаа хамгийн сайн боловсролыг өгөх байхаа гэж итгэж байна.

Thanks to the Mongolian teams from Ulaanbaatar, Khovd and Dornod Special words of thanks to Odgerel Dandii and Tsagaanchuluun Norov and Surlegmaa Rendsen

Gracienne Lauwers (Prof. dr.)

Энэхүү сургалтанд илтгэх боломж олгосон Монголын талын хамтрагчиддаа баярлалаа.